

HAVO

Studiegids

Examenjaar 2022

Colofon

Dit document is in overleg met het college van leerkrachten van de Stichtse vrijeschool te Zeist en met grootst mogelijke zorg samengesteld. Desondanks is het mogelijk dat er zich in dit document onvolledigheden of vergissingen bevinden. Indien de lezer iets dergelijks in dit document ontdekt wordt hij/zij verzocht dit te melden aan:

W. de Blaauw, Schoolexamencoördinator
w.deblaauw@svszeist.nl

Inhoudsopgave

<u>Inleiding</u>	4
<u>Begeleiding van leerlingen</u>	4
<u>De vakken</u>	5
<u>Het gemeenschappelijke programma</u>	5
<u>Samenstelling van het vakkenpakket</u>	6
<u>Wanneer kies je welk vak?</u>	8
<u>Wiskunde</u>	8
<u>De kunstvakken</u>	8
<u>Culturele en kunstzinnige vorming (CKV)</u>	8
<u>Algemene Natuurwetenschappen (ANW)</u>	8
<u>Biologie *</u>	8
<u>Economie</u>	9
<u>Extra vak</u>	9
<u>Het school- en centraal examen</u>	10
<u>Examenjaar</u>	10
<u>Het School Examen (SE)</u>	10
<u>Regels bij het School- en Centraal Examen</u>	11
<u>Internet als bron voor werkstukken</u>	11
<u>Herkansen van toetsen</u>	11
<u>Afmelden voor PTA toetsen</u>	11
<u>Inhalen van gemiste toetsen</u>	11
<u>Regeling uitstel inleveren werkstukken en verslagen</u>	11
<u>Niet voor het examen meetellende opdrachten en toetsen</u>	12
<u>Bewaren van werk</u>	12
<u>Hoe te handelen bij onjuist ingevulde beoordelingen/in beroep gaan</u>	12
<u>Toelating tot het CE</u>	12
<u>Het Centraal examen</u>	13
<u>De examenuitslag: slagen of zakken</u>	13
<u>Hulpmiddelen bij het school- en centraal examen</u>	14
<u>Als je niet geslaagd bent</u>	14
<u>Afsluiting Vrijeschool</u>	15
<u>Kunstreis</u>	15
<u>Eindwerkstuk/profielwerkstuk</u>	15
<u>Eindgesprek en eindgetuigschrift</u>	15
<u>Eindtoespraken</u>	15

Inleiding

In deze studiegids staat beschreven hoe het onderwijs in klas 11 en hoger aan de Stichtse Vrije School is ingericht. Je kunt hierin de regels vinden die gelden bij de keuze van het vakkenpakket, hoe de vrijeschool wordt afgerond en allerlei informatie die van belang is voor het goed doorlopen van het school- en centraal examen.

Deze studiegids en het PTA (Programma Toetsing en Afsluiting) zijn te vinden op de website via de volgende link: <https://www.svszeist.nl/Onderwijs/Exameninformatie.aspx>

Begeleiding van leerlingen

Om de leerlingen goed te kunnen begeleiden in het vrijeschoolprogramma en in de voorbereiding in de klassen 11 en 12 naar het examen toe, zijn de volgende punten van belang:

- **De studiewijzer** Elk schooljaar maakt de leraar voor zijn vak en voor de klas die hij/zij dan heeft een duidelijke studiewijzer. In deze studiewijzer kan je lezen wat er door het jaar heen voor dat vak gaat gebeuren. In de studiewijzer wordt vermeld of er toetsen, werkstukken e.d. gemaakt moeten worden. De studiewijzer wordt vóór 1 oktober uitgereikt. Deze studiewijzers staan ook op de ELO van Magister.
- **Inzage in de cijfers** Alle resultaten die je behaalt, worden in het programma Magister bijgehouden. Je kunt zelf in het programma Magister-web kijken wat voor cijfers je gehaald hebt. Of de Maestro-app downloaden op je telefoon of tablet. Je krijgt een inlognaam en wachtwoord waarmee je op Maestro kunt inloggen en je cijfers bekijken. Als je je inlognaam of wachtwoord kwijt bent, mag je een nieuwe aanvragen op het secretariaat: post@svszeist.nl.
- **De blokrapporten** Het schooljaar is ingedeeld in twee blokken. Aan het einde van elk blok krijg je een "blokrapport". Daarin staat de beoordelingen per vak over het afgelopen blok. Deze beoordeling is niet per se het gemiddelde van de behaalde proefwerkcijfers. De leerkracht heeft de vrijheid meerdere zaken mee te laten tellen wat betreft zijn/haar oordeel.
- **PTA** Aan het begin van klas 11 krijg je een lijst van alle voor het schoolexamen af te leggen toetsen en opdrachten. Dat noemen we het programma van toetsing en afsluiting: PTA. Als er in de loop van het schooljaar wijzigingen zijn dan worden deze op de schoolsite gepubliceerd.
- **Het examendossier** Vanaf de 10^e klas krijg je een lijst van cijfers die je behaald hebt voor de PTA-onderdelen: het zogenaamde examendossier. Deze resultaten zijn het hele jaar door ook via Magister in te zien.
- **De studiebegeleiders/mentoren** Voor elk leerjaar is per niveau een studiebegeleider aangesteld die de leerlingen individueel volgt. Aan de hand van het blokrapport en het examendossier bespreekt hij/zij regelmatig in een individueel gesprek de rapportgegevens en ondersteunt of corrigeert hij/zij de leerling waar nodig. Ook houdt hij/zij met de leerling samen de keuzemomenten m.b.t. het examen in de gaten. Daarnaast heeft elke klas een of twee mentoren die de leerlingen begeleiden op alle gebieden die niet direct met de studieresultaten te maken hebben.

De vakken

Het gemeenschappelijke programma

Hieronder volgen de periodes en vaklessen voor klas 11 en 12 die aan alle leerlingen, in heterogene groepen (havo en vwo), worden gegeven.

Vakken	Klas 11 (h,v)	Klas 12 (h,v)
Periodevakken		(tot herfstvakantie)
Nederlands & literatuur	✓	wereldliteratuur
Wiskunde	✓	
Natuurkunde	✓	
Scheikunde	✓	
Biologie	✓	
Aardrijkskunde	✓	
Geschiedenis	✓	
Toneel	✓	
Stage	2 schoolweken	
Kunstgeschiedenis	muziek	moderne kunst
Themaweken	Parzival	Faust
Kunstreis/landmeten		Kunstreis 9 dagen
Vaklessen (uren per week)		
Maatschappijleer	1	1 ^e blok
Handvaardigheid/tekenen		
Muziek / koor	1/1	1 ^e blok/jaar
Oriëntatie	1	
Gymnastiek	2	1 ^e blok
Euritmie/ICT		

Samenstelling van het vakkenpakket

In klas 9 heeft het indiceringstraject plaats gevonden. Hier heb je een definitief advies gekregen welk niveau en profielen je mag kiezen. In de 10 klas heb je het mavo diploma gehaald en ben je toegelaten tot 11 havo. In de 10e kies je definitief je kunstvak. Deze start in de 11^e klas.

Binnen je vakkenpakket zijn er drie onderdelen.

1. Het gemeenschappelijk deel
De vakken van het gemeenschappelijke deel doet iedereen: Dit zijn Ne, Eng, Ma, LO, CKV, ANW. In Ne, Eng, doet iedereen centraal examen. Ma, LO, CKV en ANW doe je alleen schoolexamen.
2. Profielvakken (4 centraal examenvakken)
Binnen het CM- en EM-profiel kun je nog tussen de aangegeven keuze profielvakken kiezen.
3. Vrij deel (vrij keuzevak binnen of buiten je profiel.) (1 centraal examenvak)
Hier kun je alleen de aangegeven vakken kiezen. Ander vakken zijn niet mogelijk omdat de school klein is en we de mogelijkheid om een goed lesrooster te kunnen maken zo veel mogelijk open willen houden. Ook zijn er een aantal wettelijke beperkingen. In NG/NT kan geen geschiedenis gekozen worden en in NT kan geen aardrijkskunde gekozen worden. In CM/EM kan je geen scheikunde en/of natuurkunde kiezen.

Vakkenpakket Havo

	NT			NG			EM			CM				
	Gemeen- schappelijk vakken	Nederlands		400	Nederlands		400	Nederlands		400	Nederlands		400	
Engels		360	Engels		360	Engels		360	Engels		360			
Maatschappijleer		120	Maatschappijleer		120	Maatschappijleer		120	Maatschappijleer		120			
Lich. Opvoeding		120	Lich. Opvoeding		120	Lich. Opvoeding		120	Lich. Opvoeding		120			
Anw		120	Anw		120	Anw		120	Anw		120			
CKV		120	CKV		120	CKV		120	CKV		120			
Profiel vakken	Wiskunde B		360	Één van de twee	Wiskunde A	320	Één van de twee	Wiskunde A	320	Geschiedenis		320		
					Wiskunde B	360		Wiskunde B	360	Één van de twee	Duits	360		
	Natuurkunde		400	Biologie		400	Geschiedenis		320		Één van de vier	Frans	320	
	Scheikunde		320	Scheikunde		320	Economie		400	Beeldend		320		
	Één van de twee	Biologie	400	Aardrijkskunde		320	Één van de drie	Aardrijkskunde	320	Drama	320			
		Wis D*	320					Frans	400	Muziek	320			
								Duits	400	Dans	320			
										Één van de twee	Economie	400		
									Aardrijkskunde		320			
Vrij deel (keuze vakken)	Één van de acht	Frans	400	Één van de zeven	Frans	400	Één van de zes	Biologie *	400	Één van de acht	Wiskunde A	320		
		Duits	400		Duits	400		Aardrijkskunde	320		Wiskunde B	360		
		Economie	400		Economie	400		Beeldend	320		Economie	400		
		Beeldend	320		Beeldend	320		Drama	320		Beeldend	320		
		Drama	320		Drama	320		Muziek	320		Drama	320		
		Muziek	320		Muziek	320		Dans *	320		Muziek	320		
		Dans *	320		Dans *	320							Dans *	320
		Wis D*	320										Biologie *	400

* Zie hoofdstuk: Wanneer kies je welk vak

Wanneer kies je welk vak?

Wiskunde

In de tweede fase worden voor de havo drie vakken wiskunde onderscheiden. Wiskunde A, B, en D. Als je het profiel EM (Economie en Maatschappij) kiest dan doe je wiskunde A of eventueel B. Dat mag je vrij kiezen, maar wiskunde A sluit beter aan op de economie-stof.

In het CM-profiel kun je wiskunde A in het vrije deel kiezen. CM is het enige profiel waar je geen wiskunde in je vakkenpakket hoeft te hebben.

Bij het profiel NG volg je wiskunde B, of eventueel A. Dat mag je ook vrij kiezen, maar de wiskunde B sluit beter aan bij de scheikunde en de biologie. Bij het profiel NT volg je wiskunde B.

* Verder is er wiskunde D*, dat bij het profiel NT als profielkeuzevak of als vrij keuzevak en bij het profiel NG als vrij keuzevak gekozen kan worden. Deze keuze is alleen toegestaan voor leerlingen die zeer goed zijn in de wiskunde. Dit ter beoordeling van de wiskundedocent.

De kunstvakken

Naast alle gemeenschappelijke lessen in de verschillende kunsten kan je ook kunstvakken kiezen in je examenpakket. Als je kiest om niet in een kunstvak examen te doen, wil dat niet zeggen dat je verder geen kunstvakken meer hebt. Het gewone vrijeschoolprogramma heeft en houdt grote aandacht voor de kunstvakken. Wanneer je een kunstvak kiest als examenvak ga je er ook Centraal Schriftelijk Examen (CE) in doen. Je kunstvak bestaat uit twee delen:

- Praktijk
- Theorie

Je kunt kiezen uit vier disciplines, daarin doe je dan zowel praktisch (school-)examen als theoretisch (school- en centraal-)examen.

- Beeldende vorming (kuBv)
- * Dans, dat is op onze school euritmie (kuDa)* Kunst Drama start alleen bij 10 of meer aanmeldingen.
- Drama (kuDr)
- Muziek (kuMu)

Het theorie-deel van het examen is voor kuBv, kuDa kuMu en kuDr hetzelfde, het wordt aangeduid met kunst algemeen (kua). Als je in twee van deze kunstvakken examen wilt doen dan doe je maar één theorie-examen, maar dan moet je voor één van beide vakken (120 SLU) meer praktisch doen. Dit is bij ons op school kunst beeldend.

Culturele en kunstzinnige vorming (CKV)

Alle leerlingen moeten ook aan culturele en kunstzinnige activiteiten deelnemen. Dat valt onder het vak CKV. Je moet dan een aantal culturele activiteiten bezoeken. Informatie over de ckv-opdracht is te vinden op de website. Ook een aantal vrijeschoolperiodes valt onder CKV, deze worden beoordeeld met een cijfer. Het CKV-cijfer is een onderdeel van het combinatiecijfer.

Algemene Natuurwetenschappen (ANW)

In de 11e klas krijgen de leerlingen drie periodes die meetellen voor het onderdeel ANW. Deze periodes zijn: 1) Elektriciteit & Energie (Natuurkunde) 2) Elementenleer (Scheikunde) 3) Evolutie en genen (biologie). Het ANW-cijfer is een onderdeel van het combinatiecijfer.

Biologie *

In de profielen Em en CM kan je ook het vak biologie kiezen. Het komt echter vaak voor dat het vak als te zwaar wordt ervaren. Om het mogelijk te maken dat je het vak kunt "laten vallen" staan we alleen toe dat het als extra vak wordt gekozen.

Economie

Bij het bepalen van je keuzevakken moet je vooral in de gaten houden dat voor veel opleidingen het vak economie vereist is. Deze eisen van vervolgoopleidingen kan je vinden in papieren die de schooldecaan je kan verstrekken.

Extra vak

In het vrij deel mag je een extra examenvak kiezen. Dit kan alleen maar een vak zijn binnen de keuzemogelijkheden van je profiel. In de rapportvergadering mag het lerarencollege besluiten dat je het extra gekozen vak moet laten vallen.

Het school- en centraal examen

Hieronder vind je een beschrijving van de gang van zaken rond het eindexamen. De formele regelingen zijn te vinden in het examenreglement van de Stichtse Vrije School. Dit reglement ligt ter inzage in de mediatheek en staat op de website. In het geval dat deze gids niet overeenkomt met het examenreglement, is dat reglement doorslaggevend.

Het examen bestaat uit het Schoolexamen (SE) en het Centraal examen (CE).

Examenjaar

Klas 12 is voor de vwo-leerlingen het eindexamenjaar. De eerste zes/ zeven weken worden nog vrijeschool periodes gegeven, daarna zijn de lessen volledig gericht op het examen. In de laatste schoolweek is de diplomering.

Het School Examen (SE)

Het schoolexamen bestaat uit een groot aantal toetsen en opdrachten. Sommige opdrachten en toetsen gelden al voor klas 10, vandaar dat je aan het begin van deze klas het PTA en de studiegids ontvangt. De meeste opdrachten en toetsen komen echter in de hogere klassen. In het PTA staat steeds achter de omschrijving van de opdracht/toets tussen haakjes in welke klas deze gedaan/afgelegd moet worden. We onderscheiden de volgende drie onderdelen.

- **Handelingsdelen:** Handelingsdelen zijn opdrachten die uitgevoerd moeten worden voor een vak. Ze worden niet met een cijfer, maar met een letter (o-v-g) beoordeeld. Voordat je centraal examen mag gaan doen moeten al deze handelingsopdrachten gedaan zijn. De beoordeling van de opdrachten wordt niet apart op je cijferlijst vermeld, behalve voor Lichamelijke Opvoeding waarvoor er alleen handelingsdelen zijn: Voor dit vak komt een "voldoende" of "goed" op je cijferlijst te staan. Deze opdrachten worden in het PTA en in het examendossier aangeduid met een letter H (H1, H2 etc.).
- **Praktische opdrachten:** Praktische opdrachten zijn opdrachten zoals werkstukken of practica. Ze worden beoordeeld met een cijfer en samen met de cijfers voor de toetsen gewogen gemiddeld tot een schoolexamencijfer. In het PTA en in het schoolexamendossier staan die gewichten als percentages vermeld. De praktische opdrachten worden aangeduid met een letter P (P1, P2 etc.).
- **Toetsen:** Toetsen zijn schriftelijke of mondelinge toetsen die in de daarvoor geplande dagen worden afgenomen. Ze worden ook beoordeeld met een cijfer en tezamen met de praktische opdrachten gemiddeld. In het PTA en op het schoolexamendossier worden de toetsen aangeduid met een letter T (T1, T2, etc.).
Het kan (b.v. door ziekte of afwezigheid van de docent) voorkomen dat een mondelinge toets niet door de eigen docent afgenomen kan worden, maar door een collega die ook voor het betreffende vak bevoegd is. Mocht zo iets voorkomen dan dient dit minimaal één dag tevoren aan de betreffende leerlingen gemeld worden.

Regels bij het School- en Centraal Examen

Internet als bron voor werkstukken

Vanzelfsprekend is het toegestaan dat je informatie uit verschillende bronnen tot je neemt en vervolgens verwerkt in je eigen werkstukonderdeel. Het is echter ook heel makkelijk om teksten te kopiëren en met knip-en-plakwerk een groot deel van je werkstuk te vullen. Dat is natuurlijk niet de bedoeling.

Als het noodzakelijk is dat er geciteerd wordt (en dit geldt net zo goed voor gedrukte bronnen als voor het internet), moet er ondubbelzinnig aangegeven worden wat precies waarvan is overgenomen. Er mag geen misverstand bestaan over wat eigen werk is en wat niet. De originaliteit en authenticiteit van het werk kan dan naar waarde worden geschat en in de beoordeling worden verwerkt.

Indien geconstateerd wordt dat bij het gebruik van internetbronnen de grenzen van het toelaatbare op dit gebied duidelijk overschreden zijn, kan hiervoor een formele sanctie gegeven worden. De meest voor de hand liggende sanctie is het definitief waarderen van het werk met een 1, maar in bijzondere gevallen of bij herhaling kan het ook leiden tot uitsluiting van deelname aan het verdere examentraject.

Herkansen van toetsen

Zie hiervoor het document 'Programma van Toetsing en Afsluiting' (PTA)

Afmelden voor PTA toetsen

Als je door ziekte niet in staat bent een PTA-toets te maken dan moeten je ouders je van tevoren afmelden. Als je nog thuis bent dan kan dat via een telefoontje naar de schooladministratie. Als je op school, voordat de toets begint ziek wordt dan moet je je melden bij de schoolleiding. Afmelden bij je mentor is dan niet voldoende. Reken erop dat deze afmelding bij je ouders gecheckt kan worden.

Inhalen van gemiste toetsen

Als een leerling door ziekte of overmacht een toets niet kan maken dan moet de leerling, door één van de ouders worden afgemeld bij de absentenadministratie. Voor toetsen in het examenjaar moet er afgemeld worden bij de schoolleiding. De rector kan vragen om een bewijs van ouders of arts.

Als de reden van het verzuim dat toelaat, dan geeft de examencommissie gelegenheid om de toets in te halen. Deze, moet je op eigen initiatief, inhalen op de **eerstvolgende inhaalmiddag of in de inhaalweek**. Wordt deze inhaaldag gemist, dan vervalt het recht op inhalen en wordt er een 1 genoteerd.

Toetsen die op de inhaalmomenten ingehaald zijn, mogen herkanst worden, volgens de regels, aan het eind van het schooljaar of, in door specifiek omstandigheden in september het volgende schooljaar.

Wordt deze herkansing gemist dan vervalt het recht op herkansing.

Regeling uitstel inleveren werkstukken en verslagen

1. Uitstel voor het inleveren van werkstukken of verslagen mag alleen verleend worden door de studiebegeleider van de betreffende leerling. Dit kan alleen onder de volgende voorwaarden:
  - Er is sprake van overmacht; de leerling kan door concrete omstandigheden buiten zijn/haar toedoen redelijkerwijs niet aan de verplichting voldoen. Dit naar het oordeel van de betreffende studiebegeleider. In geval van twijfel wordt de schoolleiding (leerlingenzaken) geraadpleegd.
  - Het probleem wordt uiterlijk een week voor de inleverdatum aangekaart bij de studiebegeleider
2. Bij noodgevallen in de laatste week voor de inleverdatum kan uitstel alleen verleend worden door de schoolleiding (leerlingenzaken).

3. Op het ongeoorloofd te laat inleveren van werk volgt altijd een sanctie:
  - Bij minder dan 1 week te laat: 1 punt aftrek
  - Bij 1 week of meer te laat: 2 punten aftrek
4. Indien door deze aftrek een handelingsdeel onvoldoende wordt beoordeeld en de leerling daardoor van het examen uitgesloten zou worden, moet de gehele opdracht worden overgedaan en opnieuw worden beoordeeld.
De standaard sanctie daarbij is 1,5 punt aftrek van het nieuwe cijfer, vanwege het uitstel.

Niet voor het examen meetellende opdrachten en toetsen

In de 10^e en 11^e klas periode en vaklessen kunnen cijfers gegeven worden voor het rapport. Indien een leraar beoordeelt dat er niet naar behoren gewerkt is, dan kan hij het cijfer '1' geven op het rapport (of de notatie "inh").

Bewaren van werk

De leerling bewaart al het beoordeelde en teruggegeven werk: toetsen, werkstukken, periodeschriften en andere opdrachten. Wanneer een leerling beroep aantekent tegen de beoordeling of de administratie daarvan en zijn werk niet kan overleggen, dan vervalt daarmee het recht op beroep.

Hoe te handelen bij onjuist ingevulde beoordelingen/in beroep gaan

Indien een leerling meent, dat een beoordeling verkeerd in zijn dossier is ingevuld, dan overlegt hij/zij met de leraar. De leraar wijzigt dan de beoordeling in Magister.

Indien een leerling meent niet rechtvaardig beoordeeld te zijn, dan bespreekt hij dat met zijn studiebegeleider. Samen zoeken zij een oplossing.

Het examenreglement (zie exameninformatie op de website van school) is hierin leidend.

Indien er geen andere weg gevonden kan worden, dan kan een leerling schriftelijk in beroep gaan bij de schoolleiding. De rector neemt in alle gevallen de eindbeslissing.

Toelating tot het CE

Je wordt alleen tot het Centraal Examen toegelaten als je schoolexamen is afgerond. Dit betekent:

- Alle voor het examen meetellende handelingsopdrachten moeten naar behoren zijn afgerond.
- Alle voor het examen meetellende praktische opdrachten en toetsen moeten zijn afgelegd en beoordeeld.

Het Centraal examen

Het centraal examen vindt plaats in de maand mei. De uitslag vindt 2 tot 3 weken na het centraal examen. Een week later vinden de herkansingen plaats. Voor de juiste data zie www.examenblad.nl

De examenuitslag: slagen of zakken

Om te kunnen bepalen of je voor het examen geslaagd of gezakt bent worden de volgende berekeningen gemaakt.

Voor het bepalen of je geslaagd bent of gezakt wordt gekeken naar 8 eindcijfers. Je bent geslaagd, als:

- 1) **ten eerste:** alle handelingsdelen minimaal met een "voldoende" zijn beoordeeld.
- 2) **en ten tweede:** het gemiddelde van alle cijfers voor het centraal examen niet lager is dan een 5,5.
- 3) **en ten derde:** maximaal één van de eindcijfers van de drie kernvakken Nederlands, Engels, wiskunde een 5 is, en géén van deze drie eindcijfers een 4 of lager is.
Als je wiskunde niet in je examenpakket heb is het; maximaal één van de twee kernvakken Nederlands, Engels een 5 is, en géén van deze drie eindcijfers een 4 of lager is.
- 4) **en ten vierde:** de eindcijfers voor alle examenvakken (inclusief het combinatiecijfer) 6 of hoger zijn
  - of één examenvak met een 5 is beoordeeld en de overige vakken met een 6 of hoger
  - of één examenvak met een 4 is beoordeeld en het gemiddelde van alle eindcijfers (inclusief de onvoldoende) is een 6,0 of hoger
  - of twee examenvakken onvoldoende zijn beoordeeld, waarbij slechts één van deze onvoldoendes een 4 mag zijn en geen onvoldoende lager dan een 4 en het gemiddelde van alle eindcijfers (inclusief de onvoldoendes) is een 6,0 of hoger.
dus: bij een vier, of bij twee vijven, of bij een vier en een vijf, moeten er voldoende "compensatiepunten" zijn bij de andere eindcijfers.
- 5) **en ten vijfde:** van het combinatiecijfer ANW/Maatschappijleer/CKV/Profielwerkstuk geen van de drie vakken is beoordeeld met een eindcijfer lager dan 4.

Het "combinatiecijfer" wordt als volgt bepaald. De schoolexamen resultaten van ANW, CKV, Profielwerkstuk (eindwerkstuk) en van Maatschappijleer worden berekend met de gewichten die in het PTA staan vermeld, afgerond op gehele cijfers. Deze vier worden gemiddeld en dat wordt afgerond op een geheel cijfer. De vier onderdelen wegen alle even zwaar.

Voor de examenvakken die ook een centraal examen hebben worden aan het eind van de schoolexamenperiode de cijfers van het SE berekend (één cijfer achter de komma). Daarna worden de cijfers van het CE berekend één cijfer achter de komma). Daarna wordt het eindcijfer bepaald volgens: $\frac{SE+CE}{2}$. Het eindcijfer wordt afgerond op een heel cijfer. Zie onderstaande schema.

Wiskunde D, LO en de vakken in het combinatiecijfer vormen een uitzondering. Deze vakken hebben geen centraal examen, het eindcijfer is het schoolexamencijfer, berekend met de gewichten die vermeld staan in het PTA, afgerond op gehele cijfers. Voor LO worden alleen de beoordelingen goed (g) of voldoende (v) gegeven.

Het schema hieronder vat deze berekening samen:

		SE-cijfer één decimaal	CE-cijfer één decimaal	$\frac{SE + CE}{2}$	eindcijfer geheel cijfer
Ne	$\xrightarrow{PTA}$	·,·	·,·	$\longrightarrow$	·
En	$\xrightarrow{PTA}$	·,·	·,·	$\longrightarrow$	·
2 ^e mod. vr. taal	$\xrightarrow{PTA}$	·,·	·,·	$\longrightarrow$	·
Profielvak 1	$\xrightarrow{PTA}$	·,·	·,·	$\longrightarrow$	·
Profielvak 2	$\xrightarrow{PTA}$	·,·	·,·	$\longrightarrow$	·
Profielvak 3	$\xrightarrow{PTA}$	·,·	·,·	$\longrightarrow$	·
Profielvak 4	$\xrightarrow{PTA}$	·,·	·,·	$\longrightarrow$	·
(Wiskunde D) ipv profielvak 4		$\xrightarrow{PTA}$			·
LO		$\xrightarrow{PTA}$			v of g
		SE cijfer geheel cijfer	combinatiecijfer geheel cijfer		
Ma	$\xrightarrow{PTA}$	·	} $\longrightarrow$		·
ANW	$\xrightarrow{PTA}$	·			
CKV	$\xrightarrow{PTA}$	·			
Profielwerkstuk	$\xrightarrow{PTA}$	·			

Hulpmiddelen bij het school- en centraal examen

De (grafische) rekenmachine

De grafische rekenmachine mag op het centraal examen alleen gebruikt worden bij de vakken wiskunde A, B en C. Het geheugen van de rekenmachine dient te zijn geblokkeerd door een examenstand. Een “reset” van de rekenmachine is niet meer voldoende.

Atlas, Binas en woordenboek

In deze aangeleverde of zelf meegebrachte hulpmiddelen mag geen andere tekst of afbeeldingen staan dan door de auteur gedrukte tekst en/of afbeeldingen.

Als je niet geslaagd bent

Herkansing: Je hebt te allen tijde recht op 1 herkansing van het centraal examen.

Als je gezakt bent, is het **niet** toegestaan een dealexamen over te doen aan dezelfde school. Wel kun je aan dezelfde school het hele examen overdoen. In dat geval moet de school bepalen welke delen van het Schoolexamen kunnen worden meegenomen.

Als je na het zakken overstapt naar de VAVO/ROC, dan kun je daar wel alleen deexamens doen voor de vakken waarin je eindresultaat niet voldoende was en zo uiteindelijk slagen.

Afsluiting Vrijeschool

Kunstreis

In het begin van klas 12 vindt de kunstreis plaats. Naast het culturele aspect staat het sociale aspect centraal en vinden er de biografiegesprekken plaats.

Eindwerkstuk/profielwerkstuk

Je sluit je vrije schooltijd af met het maken van een eindwerkstuk. Je bent vrij in de keuze van de vorm en inhoud van dit werkstuk. Belangrijkste is dat je iets kiest waar je enthousiast van wordt. Hierbij wordt er het volgende van je gevraagd: Wat ga je doen? Wat ga je maken? Wie of wat ga je ontmoeten? Wat ga je onderzoeken? En wat heeft het met jezelf te maken?

Het eindwerkstuk kan zo een inspiratiebron voor je worden en je de kans geven om dingen te ondernemen die je altijd al wilde doen. Het schriftelijke deel bevat in elk geval een procesbeschrijving van wat je hebt ondernomen, wat heb je gemaakt, onderzocht en ervaren. Het eindwerkstuk wordt afgerond met een presentatie en een tentoonstelling.

Elke leerling krijgt een begeleider toegewezen en houdt daarmee contact over de voortgang van zijn/haar proces. De presentaties zijn aan het begin van de 12e klas.

Voorwaarden:

Je hebt een grote vrijheid bij het eindwerkstuk. Voor het hele eindwerkstuk worden 120 SLU (studielasturen) gerekend. Dat is inclusief onderzoek, ondernemen, maken, nadenken, kunstzinnige verwerking en presentatie.

Je moet voor het behalen van het examen minimaal een 3,5 halen voor het eindwerkstuk.

Het eindwerkstukcijfer (officieel: profielwerkstuk) is een onderdeel van het combinatie cijfer.

Eindgesprek en eindgetuigschrift

Elke leerling krijgt in klas 12 vóór 1 april, in overleg, een leraar toegewezen met wie hij/zij een eindgesprek kan voeren. In dit gesprek wordt teruggekeken op de vrijeschooltijd, met alles wat daarbij ter sprake kan komen. Naar aanleiding van dit gesprek en na de bespreking van elke leerling in de lerarenvergadering, maakt de desbetreffende leraar een karakterschets namens het lerarencollege, die voorin het eindgetuigschrift komt te staan. De getuigschriften van klas 1 t/m 11 dienen daarbij als ondersteuning van de beeldvorming.

Het eindgetuigschrift bevat tevens een beoordeling van het eindwerkstuk. Deze wordt door de eindwerkstukbegeleider gemaakt en omvat alle aspecten van het werkstuk.

Eindtoespraken

In de laatste schoolweek van klas 12 vindt per klas een "toespraakavond" plaats. Dit is een bijzondere pedagogische vergadering, waarin als school afscheid wordt genomen van de leerlingen.

Het betreft hier havo- en vwo-leerlingen in de samenstelling van je eigen klas.

Elke leerling wordt in de vorm van een beeld of een verhaal toegesproken door de leraar met wie hij/zij het eindgesprek gevoerd heeft. De avond heeft een serieus, maar ook een feestelijk karakter en is uitsluitend bedoeld voor leerlingen, ouders en leraren.

Op deze avonden worden ook de eindgetuigschriften uitgereikt.